

Kahramanmaraş Çimen Dağı-Uludaz Tepesi’nde Yayılış Gösteren Uğur Böceklerine Yönelik Doğa Koruma Yönetimi Önerileri

Döndü TÜRK¹, Burcu ÖZKAN^{1,*}, H.Yağmur ÜNLÜ¹

¹ KSÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Kahramanmaraş

*İletişim yazarı: burcu.ozkan38@gmail.com

Özet

Çalışmanın amacı, Çimen Dağı Uludaz Tepesi’nin korunan alan statüsüne alınmasını sağlamak ve burada doğal yayılış gösteren 7 noktalı uğur böceklerini (*Coccinella septempunctata*) koruma altına alarak alanın diğer kısımlarında insanların çeşitli etkinlikleri yapmasına imkan tanımak için önerilerde bulunmaktır. Öncelikli amaç buradaki uğur böceklerinin doğal habitatını koruma altına almak ve bu korumanın sürdürülebilirliğini sağlamaktır. Bunun için öncelikle Çimen Dağı ile ilgili bilgiler elde edilmiştir. Yapılan araştırmalar, tezler, haberler, röportajlar incelenmiş ve bu bilgiler doğrultusunda SWOT ANALİZİ yapılmıştır. Uludaz Tepesi hem kuş göç yolu olması hem de 7 noktalı uğur böceklerinin koloni halinde doğal yayılış göstermesi nedeniyle korunmaya değer bir alan olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca uğur böceklerinin tarım alanlarında zararlı böceklerle mücadelede kullanılması da önemli bir özellik teşkil etmektedir. Elde edilen bu bilgiler sonucunda insanların yoğun kullanımından kaynaklı olarak uğur böceklerinin azaldığı tespit edilmiştir. Bu nedenle yoğun insan kullanımına açılmaması gerektiği savunulmaktadır. Ayrıca çevre kirliliği, küresel ısınma ve tarımsal ekosistemin değişmesi de Uludaz Tepesi’nin doğallığını, oluşturduğu habitat yaşamını tehdit edici unsurlardır. Alanın koruma statüsüne uygunluğu için yönetmelikler incelenmiş ve bütün bu bilgiler ışığında Uludaz Tepesi’nin kesin korunacak hassas alan, özel çevre koruma bölgesi ve tabiatı koruma alanı olarak korunması gerektiği fikri öne sürülmüştür. Ayrıca uğur böceklerine zarar vermeden Çimen Dağı’nın eko-turizme açılması da fikir olarak sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kahramanmaraş, Çimen Dağı, Uludaz Tepesi, *Coccinella septempunctata*, Uğur böcekleri

Nature Protection Management Proposals for Lady Beetle Situatéd Kahramanmaraş Çıman Mountain – Uludaz Hill

Abstract

The purpose of work, Uludaz Hill of Çimen Mountain is provided like as a protected area status and safeguard of 7-point ladybirds that perform natural distribution, make recommendations for people doing different activities in the other parts of area. First purpose, safeguarding of natural habitats of the ladybirds in this area and provide sustainability of the safeguarding. For it first, to give information about Çimen Mountain, investigate researches,thesis, news, interviews and SWOT ANALYSIS is made in light of this information. Uludaz Hill is the bird migration route in colonies of both 7-point ladybug because it shows the natural distribution has been found to be an area worth protecting. Also ladybug insect pests in agricultural areas in the fight against the use poses a significant feature. This information obtained as a result of intensive use of people have been found to decrease as originating ladybirds. Therefore, it is advocated that intensive human use should not be opened. In addition,

environmental pollution, global warming and changes in agricultural ecosystems Uludaz naturalness of the hill, are the elements that create habitat, life threatening. Compliance with regulations for the conservation status of the area examined in the light of all this information and the exact Uludaz Hill sensitive areas to be protected, special conservation area and should be protected as a nature conservation area has been suggested the idea. Also ladybug grass without damaging the opening of Mount eco-tourism is presented as an idea.

Keywords: Kahramanmaraş, Çimen Mountain, Uludaz Hill, *Coccinella septempunctata*, Lady Beetle

1.GİRİŞ

Geniş anlamda doğa koruma denildiğinde, insan sağlığı ve yaşamın garantisi için, doğada yaşayan bitki ve hayvan türlerinin varlığı, onların yetiştirme ve yaşam ortamları ile belli kriterler ışığında korumaya değer bulunan doğa parçalarını ve doğal elemanları korumak anlaşılmaktadır. Böylece doğa koruma bitki ve hayvan popülasyonlarının devamlılığı, türlerin zenginliği ile doğal ya da doğala yakın ekosistemlerin korunmasına katkıda bulunmakta ve koruduğu elemanlarla da hem genetik zenginliğin korunmasına ve geliştirilmesine hem de bilimsel çalışmaların gelişmesine yardımcı olmaktadır (Yücel, 2005).

Doğa koruma, yaban hayvanlarını, bitki türlerini, bunların doğal yaşam toplumlarını, doğal koşulları altında peyzajı ve peyzaj parçalarını güvence altına alan bütün teşvik edici ve koruyucu önlemleri kapsamaktadır (Özbay, 2008).

Doğal çevrenin korunması fikrinin yaygınlaşması 19.yy'ın ikinci yarısında sanayi devriminin etkisi ile doğal çevrenin yok olma tehlikesi ile oluşmuş ve koruma hareketi dalgalar halinde birçok ülkeye yayılmıştır. 1906 yılında Fransa'da "Tabiat Anıtlarının ve Sit Alanlarının Korunması" kanunu geçmiş ve İsveç'te doğal anıt ve milli parklarla ilgili 2 kanunun parlamentoda kabul edilmesi ile doğa koruma ve miras kavramı hukuksal bir boyut kazanmıştır (Sundin, 2005).

Dünya Koruma Birliği (IUCN)'nin tanımına göre "koruma alanı" biyolojik çeşitliliğin, doğal kaynakların ve bunlarla iç içe bulunan kültürel kaynakların korunması ve devamlılığın sağlanması için ayrılan ve kanuni veya diğer etkin araçlarla korunan kara veya deniz parçasıdır (IUCN, 1997).

Bu tanımda ilk önemli nokta korunan alanın biyolojik çeşitliliğinin korunması, ikinci önemli nokta ise; korumanın etkin olmasıdır.

Ülkemizde türlerin kendi doğal yaşam alanlarında korunmalarına yönelik çalışmalar, 1950'li yıllarda başlamış ve daha sonra Orman Bakanlığı'nın kuruluşundan sonra insitu (yerinde) korumaya yönelik kanun ve yönetmelikler gerçekleştirilmiştir. Milli Parklar, Tabiat Parkları, Tabiatı Koruma Alanları, Tabiat Anıtları, Yaban Hayatı Koruma Alanları ve Üretim İstasyonları, Muhafaza Ormanları, Gen Koruma Ormanları, Tohum Meşcereleri, Özel Çevre Koruma Bölgeleri, Ramsar Alanları, Doğal Sit Alanları, Doğal Varlıklar, Biyosfer Rezervleri, Gen Kaynakları Koruma ve Yönetim Alanları, insitu koruma alanlarıdır (Özbay, 2008).

Bu bilgiler ışığında, çalışma alanımız olan Çimen Dağı Uludaz Tepesi, zirvesinde bulundurduğu ve Türkiye'de başka yerde görülmeyen yedi noktalı uğur böceği kolonisi sayesinde korumaya değer bir alan olduğu gözlenmektedir. Uğur böceklerinin neden burada bu kadar yoğun bir şekilde konumlandığı konusunda araştırmalar devam ederken bu zamana kadar yapılan araştırmalar incelenmiştir.

Yapılan araştırmalar Çimen Dağı'nın vejetasyonu, dağlık alan planlaması ve Uludaz Tepesi'ndeki uğur böceklerinin biyolojik yapısına yöneliktir. Bu çalışmanın amacı ise Uludaz Tepesi'nin koruma statüsünü belirlemek, kontrollü olarak ziyarete açarak eko-turizm yapılmasını sağlamak ve uğur böceği habitatının korunmasını sağlamaktır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışma alanı Çimen dağı, Kahramanmaraş il merkezine 45 km uzaklıkta bulunan 36° 30' 00" -36° 52 ' 30" doğu boylamı, ile 37° 22 ' 30" - 37° 37' 30" kuzey enlemleri arasında yer almaktadır. Bölge alanının büyüklüğü 17.522 ha'dır. Uludaz Tepesi Çimen Dağı'nın en yüksek noktasını teşkil etmektedir (Varol, 1997).

Şekil 1. Kahramanmaraş Çimen dağı Uludaz tepesi (Anonim 2008).

Çalışmanın yöntem kısmında; bu konuda yapılan bilimsel araştırmalar, tezler, makaleler üzerinde literatür taramaları yapılarak incelenmiştir. Araştırmalar sonucunda elde edilen bilgiler doğrultusunda yapılan SWOT ANALİZİ kullanılmıştır.

Dolayısıyla çalışma alanının SWOT analizi yöntemi ile incelenmesi sürecinde alanın koruma stratejisi bakımından başarısı ya da geleceğine ait güçlü ve zayıf yanların neler olduğunu ortaya çıkarabilmek için alana ilişkin çevresel faktörler ve mevcut birimler incelenmelidir.

3. BULGULAR

Araştırmalar sonucunda genel olarak Çimen Dağı ile ilgili bilgiler elde edilmiştir.

3.1. Doğal Yapı

3.1.1. Jeolojik Yapı ve Toprak

Çimen Dağı'nda beş büyük toprak grubu görülmektedir. Alanın oldukça büyük kısmını kahverengi orman toprakları ve kireçsiz kahverengi orman toprakları kaplamaktadır

(Kısakürek, 2006). Uludaz Tepesi kireçsiz kahverengi orman topraklarına sahiptir (Varol, 1997).

Çimen Dağı'nın tamamına yakın kısmı VII. sınıf topraklardan oluşmaktadır. Dik eğimli alanlarda görülen VII. sınıf toprakların, kültür bitkilerinin yetişmesini engelleyen önemli sınırlayıcıları bulunmaktadır. Çok dik eğim, erozyon, sık toprak, taşlılık, yaşıllık, tuzluluk gibi önemli sınırlayıcılarıdır (Anonim 1997). Bu toprak sınıfına bağlı olarak; Uludaz Tepesi de dahil olmak üzere Çimen Dağı'nın geneli çok şiddetli erozyon bölgesidir.

Çimen Dağı daha çok paleozoyik ve mesozoyik devirlere ait kayaçlardan oluşmaktadır (Varol, 1997).

3.1.2. Topografya

Çimen dağı içerisindeki yükseltiler 440m ile 2273m arasında değişmektedir. Alanın en yüksek noktası Uludaz Tepesi (2273 m) dir. Çimen Dağı'nda 1000-1500m yükseltiler 7 737.9 ha'lık alanı, 500-1000 m yükseltiler 6 216.2 ha'lık alanı kaplamaktadır. 2000m'nin üzerinde olan alanlar ise 127.8 ha'dır. Araştırma alanının eğim grupları (%0-2) düz, (%2-6) hafif, (%6-12) orta, (%12-20) dik, (%20-30) çok dik, (>%30) sarp olarak belirlenmiştir (Kısakürek, 2006). Uludaz Tepesi bu eğim gruplarına göre incelendiğinde sarp bir tepe olduğu tespit edilmiştir. Ancak tepenin kuzey kesimleri çok dik eğime sahiptir.

3.1.3. İklim

Kahramanmaraş ilinin 2009 yılına ait iklim değerleri Kahramanmaraş Meteoroloji Bölge Müdürlüğü'nden alınarak Çimen Dağı Uludaz Tepesi için 1900m, 2100m ve 2273m yükseklikleri için maksimum ve minimum sıcaklık değerleri hesaplanmıştır. Deniz seviyesinden yükseldikçe atmosferin yoğunluğunun ve içindeki su buharının azalması ile troposferin daha çok yerden yansıyan ışınlarla ısınması nedeniyle, sıcaklık her 200 m'de yaklaşık 1°C azalır. Bu bilgiler ışığında Kahramanmaraş ilinin yükseklik (568 m) değerleri Çimen Dağı'nın yükseklik değerleri ile karşılaştırılarak minimum ve maksimum sıcaklık değerleri belirlenmiştir (Şekil 2)(Göllüoğlu, 2010).

	Yükseklik (m)	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım
Ortalama sıcaklık (°C)	1900m	0 /14	4/20	10/28	14/29	12/30	4/24	5/21	-3/10
	2100m	-1 /13	3/19	9/27	13/28	11/29	3/23	4/20	-4/9
	2273m	-2 /12	2/18	8/26	12/27	10/28	2/22	3/19	-5/8
Ortalama nispi nem (%)	İl genel	59	52	48	57	53	51	49	73
Ortalama yağışlı gün sayısı	İl genel	11	8	2	3	1	5	7	11
Rüzgâr hızı (m/sn)	Ortalama	0,9	1,2	1,6	2,1	1,9	1,7	0,4	0,3
	İl genel	Maksimum	12	15	19	18	16	11	17

*Kahramanmaraş Meteoroloji Bölge Müdürlüğü'nden alınmıştır.

Şekil 2. Çimen Dağı Uludaz Tepesi 2009 yılı aylık ortalama min. ve max. sıcaklık değerleri (Göllüoğlu, 2010)

Çimen Dağı'nın zirvesinin sıcaklık değerleri Kahramanmaraş sıcaklık değerlerine göre 10 derecelik bir düşüş göstermektedir (Kısakürek, 2006).

Çimen Dağı'nın tamamı Akdeniz fitocoğrafya bölgesine girmektedir (Varol ve Tatlı, 2003).

3.1.4. Bitki Örtüsü

Çimen Dağı Türkiye Florası (Flora of Turkey) (1965-2000), kareleme sistemine göre C6 karesi içinde yer almaktadır. Çimen Dağı'nda 67 familyaya ve 287 cinse dağılmış 529 tür ve tür altı seviyede takson bulunmaktadır. 529 taksonun 65 tanesi (%12.3) endemiktir (Varol, 1997).

Çimen Dağı'nda orman, çalı ve step olmak üzere üç vejetasyon tipi bulunmaktadır. Alanda yüksekliğe bağlı düzenli bir zonlaşma görülmektedir (Kısakürek, 2006).

Orman vejetasyonu: Bu vejetasyon lokal iklim durumlarına, yükseltiye ve bakıya göre 600 m'den 1800 m'ye kadar farklı zonlarda bulunmaktadır (Göllüoğlu, 2010).

Maki vejetasyonu: Bu vejetasyon tipi alanda 500 m'den 900 m yüksekliklere kadaryayılış göstermektedir (Göllüoğlu, 2010).

Step vejetasyonu: Bu vejetasyon tipi 1600 m'de *Abies* ve *Cedrus* ormanlarının tahrip edildiği görüldüğü lokal alanlarda ve ağaç zonunun üstünde (1900-2250 m) yayılış gösterir (Göllüoğlu, 2010).

3.1.5. Fauna

Amanos Dağları'nın doğu uzantısında yer alan 2273 metre yükseklikteki Çimen Dağı Uludaz Tepesi'nde koloni halinde görülen 7 noktalı uğur böceği (*Coccinella septempunctata*) toplu halde doğal yayılış göstermektedir (Göllüoğlu, 2010).

Kahramanmaraş ilinin tarım alanlarında ve tarım alanları dışında bulunan yaprakbiti türleri ile beslenen coccinellidler üzerine yapılan çalışma sonucunda, 59 yaprakbiti türü üzerinden 33 coccinellid türü tespit edilmiştir (Uygun ve Aslan, 2005).

Çimen Dağı Uludaz Tepesi'nde bulunan *C. septempunctata* ile ilgili ön çalışmalar Ağustos 2007 tarihinde başlatılmış ve en yakın yerleşim alanı olan Büyük Sır köyünde yaşayan insanlarla ve özellikle 70 yaş üstü kişiler ile görüşmeler yapılmıştır. Yöre halkının "Nişan böceği" olarak bildikleri *C. septempunctata*'ların 100 yıldan daha fazla süredir bu bölgede çok sayıda olduğu anlaşıldı. Yöre halkı ayrıca fasulye sebzesinin yetiştirme dönemi olan Temmuz ve Ağustos aylarında yaprak biti sayısının artmasına paralel olarak *C. septempunctata*'ların popülasyon sayısında da artış olduğunu ama sayısının Uludaz Tepesi kadar fazla olmadığını belirtmişlerdir (Göllüoğlu, 2010).

İkinci aşama olarak Çimen Dağı Uludaz Tepesi'nin 1900 m'den başlayarak 2273 m yüksekliğine kadar bitki örtüsü incelenmiştir. Yapılan incelemelerde 1900 metrelerde ormanlık alan bulunurken, 1900 m den zirveye doğru bölge kayalık ve bitki örtüsü yok denebilecek kadar az olup geven bitkisi ve kayaçların üzerinde likenlerin bulunduğu tespit edilmiştir. *C. septempunctata*'lara ise ilk olarak 1900 m'de rastlanılmıştır. 1900 m'den zirveye doğru gidildikçe *C. septempunctata*'ların sayılarında artış olduğu tespit edilmiştir. Zirvede yapılan incelemelerde m²'de *C. septempunctata*'ların sayısının ilk belirlemelere göre minimum 100 ile maksimum 5000 arasında olabileceği gözlemlenmiştir. Yapılan bu keşif

çalışması ile daha sonra yapılacak örnekleme ölçümleri için Çimen Dağı Uludaz Tepesinin kuzey, güney, batı ve doğu bölgesinin 1900 m’de, 2100 m’de ve 2273 m’de aralarındaki mesafe en az 10 m olacak şekilde 3 ayrı örnekleme bölgesi belirlenmiştir. Ayrıca bölgeyi daha yakından tanıyan Uludaz Dağı zirvesinde bulunan Yangın Gözetleme Kulesinde çalışanlarla yapılan görüşmede Haziran ayının ilk günlerinde yoğun olarak hareketlenen *C. septempunctata*’ların uçuşlarının temmuz ortalarına kadar devam ettiğini belirtmişler.

Ayrıca kuzey, güney, doğu ve batı cephelerinde aynı yoğunlukta olduklarını, güneşin etkili olduğu saatlerde *C. septempunctata*’ların taşlar altında konuşlandığını, yağmur ve rutubetin olduğu zamanlarda ise kayaların üstüne çıktıklarını gözlemlediklerini söylemişlerdir (Göllüoğlu, 2010).

Şekil 3. Çimen Dağı Uludaz Tepesi'nin 2273m yükseklikte kaya üstleri ve altlarında bulunan *C. septempunctata*’lar

2008 ve 2009 yılı haziran aylarında hava sıcaklığının 8-10 °C artması ile *C. septempunctata*’ların Uludaz Tepesi zirvesinde sayılarının ortalama m² de 70 ile 592 adet arttığı görülmüştür. Genelde sıcaklığın mevsim normallerinde olduğu ve esintinin fazla olmadığı zamanlarda bir kısım *C. septempunctata*’lar kaya veya bitki altlarında gruplar halinde hareketsiz dururken bazıları kaya üstlerinde ve hatta uçuşarak aktif hareket ettikleri gözlenmiştir. Rüzgârlı, yağmurlu, bulutlu ve soğuk havaların veya çok güneşli ve sıcak olduğu zaman bölgede bulunan *C. septempunctata*’ların hemen hemen bütün çoğunluğu kaya altlarında veya geven bitkisi altında kuytu bölgeleri tercih ettikleri gözlenmiş ve fazla hareketlilik gözlenmemiştir (Göllüoğlu, 2010).

Fransa, Çekoslovakya, Polonya, Yunanistan ve Japonya’da *C. septempunctata*’lar dağlarda genelde ortalama 1500 m yükseklikteki dağ zirvelerinde rapor edilmiştir. Çimen Dağı Uludaz Tepesi 2273 m yüksekliği ile bu bölgelerden farklılık gösterirken Orta İtalya’da 2478 m yüksekliğindeki Vettore dağındaki çok sayıda ki *C. septempunctata* bu bölgeyle benzerlik göstermektedir (Ricci ve ark., 2005).

3.2. Kültürel Yapı

3.2.1. Sosyo-Ekonomik Yapı

Çimen Dağı’nda yer alan yerleşimlerin dördü kasaba, dokuzu ise köy statüsündedir. Bu yerleşimlerin hepsi idari olarak Kahramanmaraş merkez ilçeye bağlıdır. Uludaz Tepesi’nde yerleşim alanı bulunmamaktadır (Kısakürek, 2006).

Çimen Dağı yerleşimlerinin geçim kaynağı tarım ve işçiliktir. Köy yerleşimlerinin geçimlerini sağlayabilecek düzeyde üretim potansiyeli mevcut değildir. Bu nedenle köyler ekonomik olarak geçimlerini sağlayabilmek için çevre illere tamamen ya da mevsimlik olarak göç etmektedir. Köy halkı yaz aylarında mevsimlik işçilik için çevre illere gitmektedir (Kısakürek, 2006).

Yerleşimlerin önemli geçim kaynakları arasında yer alan tarım faaliyeti bitkisel üretim açısından topoğrafik yapı, toprak özelliği, gibi nedenlerle ekonomik olarak yapılamamaktadır. Yerel halk kendi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tarla bitkileri ve bahçe bitkileri üretimi yapmaktadır (Kısakürek, 2006).

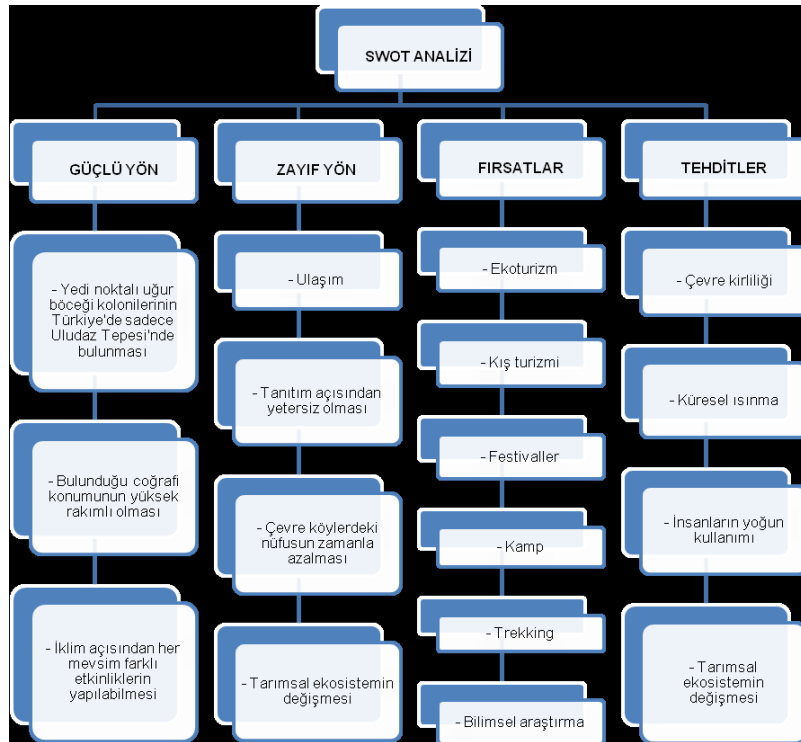
3.2.2. Fiziksel Altyapı

Çimen Dağı'nda yerleşimler, kuzeyden ve güneyden asfalt yol üzerinde sıralanmıştır. Bu yerleşimlerin bir çoğunun Kahramanmaraş iline ulaşımı bu asfalt yol ile sağlanmaktadır. Fakat kış aylarında Uludaz Tepesi'ne ulaşmak çok zordur (Kısakürek, 2006).

Çimen Dağı yerleşimlerinde kanalizasyon gibi alt yapı hizmetleri, çöp toplama gibi belediyeçilik hizmetleri yapılmamaktadır. Kanalizasyon hiçbir yerleşimde bulunmaz iken, çöp toplama hizmeti sadece Kale Kasabasında haftanın belli günlerinde toplanarak kasaba dışına çıkarılmaktadır (Kısakürek, 2006).

3.3. SWOT Analizi

Araştırmada öncelikle çalışma alanının mevcut durumunu ortaya koymak açısından SWOT analizi yapılmıştır. Buna göre SWOT analizi sonuçları aşağıdaki gibidir (Şekil 4).

Şekil 4. SWOT analizi sonuçları

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Uludaz Tepesi Çimen Dağı'nın en yüksek noktasıdır. Kireçsiz kahverengi orman toprağıyla kaplıdır. VII. Sınıf topraktan oluşmasından dolayı Uludaz Tepesi çok şiddetli erozyon bölgesidir. Bu nedenle bu alanda erozyonla mücadele çalışmaları yapılabilir. Ayrıca bu tepe %30'dan fazla eğime sahip olduğu için sarp bir arazi yapısı vardır ve ağaçsız orman toprağına sahiptir.

Uludaz Tepesi'nin, Amanos Dağları'nın doğu uzantısında yer alması ve Amanos Dağları'nın önemli kuş alanı olması nedeniyle bu tepenin de önemli bir kuş alanı olduğunu söyleyebiliriz. Bu sebeple yılın belirli aylarında özellikle kuşların göç zamanlarında gözlem yapmak için Uludaz Tepesi'ne belirli sayıda kişilerden oluşan gruplar halinde geziler düzenlenebilir. Fakat bu geziler doğaya zarar vermeyecek şekilde yapılmalıdır. Bunun için de insanlar belirli bir yere kadar götürülebilir. Kültürel yapıya uygun, doğa ile uyumlu olacak şekilde gözetleme kuleleri yapılarak gözlemler yapılabilir.

Uludaz Tepesi'nin en önemli özelliğı 7 noktalı uğur böceklerinin burada koloni halinde doğal yayılış göstermesidir. Bu uğur böcekleri tarım alanlarında ve tarım alanları dışında bulunan yaprak bitleriyle beslenmektedirler. Yapılan araştırmalarda çevre köylerde yetiştirilen tarım ürünlerine bağılı olarak Temmuz ve Ağustos aylarında yaprak bitlerinin çoğaldığı, buna bağılı olarak da uğur böceklerinin sayısında artış olduğu gözlenmiştir. Bu dönemde uğur böceklerine zirvede daha yoğun olarak rastlanmıştır. Bunun nedeni de zirvede yetişen geven bitkisidir. Geven bitkisi salgıladığı bir yapıdan dolayı yaprak bitlerini üzerine çekmektedir. Böylelikle uğur böceklerinin de beslenmesine büyük katkı sağlamaktadır. Erozyonla mücadele çalışması bu geven bitkisiyle yapılarak hem erozyon engellenebilir hem de uğur böceklerinin sürekliliğı sağlanabilir.

Kahramanmaraş ilinde böylesine güzel manzaralara tanıklık eden Uludaz Tepesi korunmaya değer bir alandır. Planlama yapılırken öncelikli amaç buradaki uğur böceklerinin doğal habitatını yok etmemek, koruma altına almaktır. Sonraki amaç ise bu korumanın sürdürülebilirliğini sağlamaktır. Bunun için öncelikle alana dair bilgiler elde edilmiş ve bu bilgiler ışığında SWOT ANALİZİ yapılmıştır.

Yapılan sorgulamalar sonucunda; güçlü yön olarak ele aldığımız uğur böcekleri 2273 m'de yoğun olarak görüldüğü için öncelikle bu alan korumaya alınmalıdır. Bulunduğı rakım itibarıyla koruma açısından bu bir avantajdır. İklim açısından değerlendirildiğinde; ilkbahar ve yaz aylarında uğur böceklerinin yoğun olmadığı yerlerde yayla turizmi, festivaller, kamplar, trekking gibi etkinlikler yapılabilir. Belirli dönemlerde flora ve fauna incelenmesi gibi bilimsel çalışmalar için elverişli bir alandır. Ayrıca kış aylarında da kış turizmi yapılabilir.

Bütün bu etkinlikler eko-turizm çerçevesinde yapılmalıdır. Yani doğal hayata zarar vermeden, kontrollü olarak insanları yönlendiren ve ekonomik açıdan da kalkınmayı sağlayan bir kural çerçevesi çizilmelidir. Çimen Dağı'nda yapılacak etkinliklere yönelik bir zonlama yapılmalıdır. Zirveye kadar olan belirli yüksekliklerde belirli etkinlik imkanları sunulmalı, Uludaz zirvesine ise bilimsel amaçlı incelemeler için kontrollü bir giriş sağlanmalıdır. Çünkü araştırmalar sonucunda uğur böceklerinin fark edilerek, insanların ziyaretlerini artırmaları sonucunda popülasyonda azalmalar görülmüştür. Bunu engellemek için insanların yoğun kullanımını azaltmak gerekir.

Uğur böcekleri bitkilerde zarara yol açan yaprak bitleri, kabuklu bitler, unlu ve mumlu bitlerle birçok böcek türünün yumurtaları ve larvalarıyla beslenmektedir. Böylece bitkilere zarar veren böcek ve akarlar tarım ilaçlarıyla çevreyi zehirleyerek değil, ilaçsız bertaraf

edilmiş olmaktadır. Hatta kimyasal ilaç kullanmak istemeyen bazı çiftçiler ürünleri için zararlı böceklerle bahçelerine uğur böceği salarak mücadele etmektedirler. Ergin bir uğur böceği günde ortalama 100 yaprak biti yiyebilmektedir. Özetle uğur böcekleri zararlılarla mücadelede kullanılan doğal ve en etkili çözümdür. Bunların yok olması demek tarım ürünlerinin de yok olması anlamına gelmektedir.

Çevre köylerde insanlar, şehir merkezinde çalışmak için göç ettiklerinden dolayı nüfus azalmaya başlamıştır. Nüfusun azalmasıyla tarım azalmış, buna bağlı olarak da tarımsal ekosistem değişmeye başlamıştır. Tarım alanlarının azalması uğur böceklerinin beslenmesini etkileyerek azalmasına neden olabilir. Bu nedenle çevre köylerde tarıma yönelik teşvik edici eylemlerde bulunulmalıdır. Bu konuda köy halkı bilinçlendirilmelidir.

Uludaz Tepesi'nin tanıtılması Kahramanmaraş iline olan ilgiyi artırabilir. Yerli ve yabancı turistleri çekerek ekonomik kalkınmayı sağlayabilir. Bu da ilimizin gelişmesine büyük katkı sağlar.

Çevre kirliliği, küresel ısınma, insanların yoğun kullanımı ve tarımsal ekosistemin değişmesi Uludaz Tepesi'nin doğallığını, oluşturduğu habitat yaşamını tehdit edici unsurlardır.

İnsanların yoğun olarak alanı ziyaret etmeleri sonucunda uğur böceklerinin sayısında azalma görülmüştür. Ayrıca bilinçsiz ve doğaya karşı saygısız olarak kullanılan alan, çevre kirliliğine sebep olmaktadır. Yapılan festivaller, geziler sonrasında atıklar alandan uzaklaştırılmalı, insanlar bilinçlendirilmeli ve bakteri oluşumları engellenmelidir. Atıklar doğanın tahrip olmasında en büyük etkidir.

Günümüzde doğal alanlar yok denecek kadar azken, kaliteli bir yaşam için insanların şehirden uzaklaşıp doğala yakın alanlara yöneldiğini görürken, çevreyi kirleterek sadece doğayı değil kendi hayatımızı da tehdit ettiğimizi unutmamalıyız. Çevre kirliliği beraberinde küresel ısınmayı da getirmektedir. Doğal alanların yok olması, yapılaşmanın artması, kirlilik sonucunda çeşitli gazların atmosfere yayılması küresel ısınmaya sebep olmaktadır. Küresel ısınmayla birlikte iklimler değişmekte, iklimlerin değişmesiyle canlıların yaşam standartları değişime uğramakta ve türler yok olmaktadır. Böylece kainatta tüm dengeler bozulmakta ve dünya yaşanması bir yer olmaktan çıkmaktadır.

Bütün bu sebep ve sonuç ilişkilerine bakıldığında ve korunan alanların tespitine yönelik yönetmelik incelendiğinde Uludaz Tepesi kesin korunacak hassas alan, özel çevre koruma bölgesi ve tabiatı koruma alanı olarak ilan edilebilir.

KAYNAKLAR

- Anonim 1997. Kahramanmaraş İli Arazi Varlığı, Başbakanlık Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ss:110, Ankara.
- Anonim 2008. <http://www.fotokritik.com/arama/kahramanmara%C5%9F%20uludaz>
- Göllüoğlu, H., 2010. Kahramanmaraş Çimen Dağı Uludaz Tepesi'nde Yedi Noktalı Uğur Böceği (*Coccinella Septempunctata* L.) 'nin Popülasyonu ve Doğal Düşmanları, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş.
- IUCN, 1997. Guidelines for Protected Area Management Categories: Part II The Management Categories, United Kingdom, IUCN.
- Kısakürek, Ş., 2006. Kahramanmaraş Çimen Dağı Örneğinde Dağlık Alan Yönetim Planlaması, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Özbay, S. 2008. Doğa Koruma Alanlarında Planlama Çalışmaları ve Ayvalık Adaları Tabiat Parkı Yönetim Planı Önerisi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

- Ricci, C., Ponti, L. and Pires, A., 2005. Migratory Flight and Prediapause Feeding of *Coccinella septempunctata* (Coleoptera) Adults in Agricultural and Mountain Ecosystems of Central Italy. *Eur. J. Entomol.* 102: 531-538.
- Sundin, B., 2005. Nature as Heritage: The Swedish Case, *International Journal of Heritage Studies*, Vol. 11, No. 1, March 2005, pp. 9-20.
- Uçar, D., Doğru, A. Ö. 2005. CBS Projelerinin Stratejik Planlanması ve Swot Analizinin Yeri, İstanbul Teknik Üniversitesi, Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Bölümü, Kartografya Anabilim Dalı, İstanbul.
- Uygun, N. and Aslan, M. M., 2005. The Aphidophagus Coccinellid (Coleoptera: Coccinellidae) Species in Kahramanmaraş, Turkey. *Turk J. Zool.* 29 1-8.
- Varol, Ö. ve Tatlı, A., 2003. Çimen Dağı (Kahramanmaraş)'nın Floristik Özellikleri. *Cilt: 13, Sayı: 46*, 17-28.
- Varol, Ö., 1997. Kahramanmaraş Çimen Dağı Vegetasyonu, Gazi Üniversitesi, Doktora Tezi, Ankara.
- Yücel, M., 2005. Doğa Koruma, Ç.Ü. Ziraat Fakültesi Yayınları, Adana.